

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра права Європейського Союзу

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Право міжнародної безпеки»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2021

Затверджено на засіданні
Вченої ради
протокол № від р.

Ректор
_____ **Анатолій Гетьман**

Харків 2021

Програма навчальної дисципліни «Право міжнародної безпеки» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 26 с.

Розробник:

Білоусов Євген Миколайович,
професор, доктор юридичних наук, доцент
Яковюк Іван Васильович,
професор, доктор юридичних наук, професор

Затверджено на засіданні кафедри права Європейського Союзу
(протокол № 1 від 02.09.2021 р.)

Завідувач кафедри - Яковюк Іван Васильович, доктор юридичних наук,
професор

Зміст

1. Вступ	4
2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці).....	8
3. Зміст програми навчальної дисципліни.....	8
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.....	12
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять.....	12
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	12
4.3. Освітні технології та методи навчання	12
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.....	13
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни.....	16
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни.....	22
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей	24
Додаток 3. Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей в програмі навчальної дисципліни.....	26

1. Вступ

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни – сформувати у студентів наукове розуміння щодо теоретико-методологічних засад створення та функціонування міжнародно-правового механізму забезпечення міжнародної безпеки й практичних основ її організаційно-інституційного забезпечення; сформувати у них практичні навички щодо систематизованого і комплексного підходу до розуміння права міжнародної безпеки як системи міжнародних відносин, заснованої на дотриманні всіма державами загально визнаних принципів і норм міжнародного права, що виключає вирішення спірних питань і розбіжностей за допомогою сили чи загрози силою.

Завдання:

- отримання та засвоєння знань про виникнення і розвиток наукових досліджень в сфері права міжнародної безпеки, їх місце і роль в структурі науки про міжнародні відносини;
- освоєння базового понятійно-категоріального апарату і методологічного інструментарію теорії права міжнародної безпеки;
- визначення співвідношення і взаємодії міжнародного права, внутрішньодержавного права і права міжнародної безпеки в їх взаємозв'язку і взаєморозумінні;
- вивчення основних підходів до розуміння сутності, форм і методів забезпечення міжнародної безпеки;
- формування уявлень про співвідношення національної безпеки, регіональної безпеки та міжнародної безпеки як взаємопов'язаних підсистем, що слугують основою для створення й функціонування глобальної системи забезпечення міжнародної безпеки;
- розкриття основних соціально-політичних та економічних тенденцій і протиріч у сфері міжнародної безпеки, в тому числі в контексті співвідношення їх з національними інтересами і пріоритетами національної

безпеки України;

– оволодіння елементарними навичками застосування методів аналізу і синтезу, індукції і дедукції, порівняння, моделювання і прогнозування в сфері міжнародної безпеки;

– розвиток аналітичних і пошукових здібностей у студентів, прищеплення їм навичок самостійної роботи з науковою та навчальною літературою, з нормативно-правовими актами різного рівня ієрархічності.

1.2. Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми: за вибором студента.

1.3. Пререквізити «Міжнародне публічне право».

1.4. Кореквізити: «Основи геополітики», «Право міжнародних організацій», «Право міжнародної відповідальності», «Міжнародне гуманітарне право».

1.5. –

1.6. Перелік спеціальних компетентностей здобувача вищої освіти:

СК -2. Здатність критично осмислювати основні теорії, принципи і поняття у процесі застосування міжнародного права.

СК - 3. Знання і розуміння процесів впливу міжнародного права на функціонування міжнародного співтовариства, взаємодії норм міжнародного права з іншими нормативними міжнародними системами.

СК - 8. Здатність тлумачити міжнародно-правові звичаї, міжнародні договори, односторонні міжнародно-правові акти держав, резолюції міжнародних міждержавних організацій та міжнародних міждержавних конференцій.

СК - 9. Здатність виявляти проблеми і працювати в основних сферах взаємодії міжнародного і національного права.

СК - 10. Знання механізму застосування інституту міжнародно-правової відповідальності.

СК - 12. Знання міжнародних судових органів як мирних засобів вирішення міжнародних спорів.

СК - 17. Здатність визначати механізми міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю.

СК - 18. Здатність здійснювати аналіз механізмів підтримання міжнародного миру і безпеки на універсальному і регіональному рівнях.

Експлікація загальних і спеціальних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1)

1.7. Перелік програмних результатів навчання здобувача вищої освіти:

ПРН - 3. Виявляти знання основних концепцій та ключових понять міжнародного права.

ПРН - 5. Характеризувати процес імплементації міжнародно-правових зобов'язань у національний правопорядок України.

ПРН - 6. Здійснювати аналіз законодавства України на відповідність нормам міжнародного права

ПРН - 7. Характеризувати еволюцію та сучасний стан суб'єктів міжнародного права, прогнозувати подальше розширення кола суб'єктів міжнародного права.

ПРН – 10. Виявляти розуміння співвідношення міжнародно-правової відповідальності та міжнародно-правових санкцій і контрзаходів.

ПРН - 11. Виявляти знання мирних засобів вирішення міжнародних спорів.

ПРН - 17. Інтерпретувати механізми міжнародно-правового співробітництва Європейського Союзу з третіми країнами, у тому числі з Україною.

ПРН - 19. Аналізувати й оцінювати обставини справи, кваліфікувати правовідносини.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни і результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2)

1.8. Модулі програми навчальної дисципліни.

Модуль 1. Поняття, джерела та принципи права міжнародної безпеки.
Суб'єкти права міжнародної безпеки

Модуль 2. Загальні засади забезпечення міжнародної безпеки

Модуль 3. Механізми забезпечення міжнародної безпеки

Модуль 4. Міжнародно-правова відповідальність в сфері міжнародної безпеки

Програма навчальної дисципліни – сукупність модулів, їх певна послідовність, що сприяє оволодінню певними компетентностями, необхідними для досягнення конкретних результатів навчання. Кожен модуль має певну логічну завершеність стосовно необхідних результатів освоєння освітньо-професійної програми в цілому. У межах модуля теми не визначаються.

Модульний принцип побудови програми навчальної дисципліни забезпечує гнучкість змісту навчальної дисципліни, що відбивається в можливості його диференціації і інтеграції. Безперервність змістовного і логічного переходу між модулями програми навчальної дисципліни, а також збільшення нового знання стають можливими завдяки застосуванню принципу «дидактичної спіралі».

Кількість навчальних одиниць (дидактичний обсяг) змісту навчальної дисципліни має відповідати структурі навчальної дисципліни та реальному навчальному часу студентів.

Дидактичний обсяг навчальної дисципліни визначає розробник експертним способом з орієнтацією на предметну сферу навчальної дисципліни, а також на компетентності та результати навчання.

Кількісно-якісні показники реалізації програми навчальної дисципліни в межах дидактичної структури визначаються у таксономії навчальної дисципліни.

Експлікація модулів компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці)

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Дидактична структура та кількість годин
Кількість кредитів ЄКТС: 4,0 Кількість модулів*: 4 Загальна кількість годин: 120 Тижневих годин: 4	Рівень освіти – другий (магістерський) Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»	Модуль 1 Лекції: 6 Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 36 Модуль 2 Лекції: 6 Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 16 Модуль 3 Лекції: 6 Практичні заняття: 6 Самостійна робота: 16 Модуль 4 Лекції: 2 Практичні заняття: 2 Самостійна робота: 12 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Поняття, джерела та принципи права міжнародної безпеки.
 Суб'єкти права міжнародної безпеки

Введення в курс «Право міжнародної безпеки». Поняття «безпека» (національний та міжнародний рівні). Поняття «право міжнародної безпеки». Становлення права міжнародної безпеки як окремої галузі міжнародного права. Об'єкти забезпечення безпеки (національний та міжнародні рівні).

* рекомендується: не більше 2-3 модулів для навчальних дисципліни, які вивчаються один семестр; не більше 4-6 модулів для навчальних дисциплін, які вивчаються два семестри.

Моделі міжнародної безпеки. Співвідношення понять «міжнародна», «регіональна», «національна» безпека.

Джерела права міжнародної безпеки. Поняття джерел права міжнародної безпеки. Система джерел права міжнародної безпеки. Міжнародні договори – основне джерело права міжнародної безпеки. Рішення (акти) міжнародних організацій – як джерело права міжнародної безпеки.

Принципи права міжнародної безпеки. Поняття принципів права міжнародної безпеки. Система принципів права міжнародної безпеки. Характеристика основних (загальних) принципів права міжнародної безпеки. Характеристика спеціальних принципів права міжнародної безпеки.

Суб'єкти права міжнародної безпеки. Держава як основний суб'єкт права міжнародної безпеки. Україна як самостійний суб'єкт права міжнародної безпеки. Правовий статус міжнародних організації з підтримки мира та безпеки як суб'єкта права міжнародної безпеки. Види міжнародних організацій з підтримки мира та безпеки.

Модуль 2. Загальні засади забезпечення міжнародної безпеки

Міжнародно-правові основи забезпечення міжнародної безпеки. Міжнародно-правові основи забезпечення безпеки держави і її елементів. ООН як провідна глобальна організація забезпечення міжнародної безпеки: історія створення та розвиток. Органи ООН з підтримки миру та безпеки (Рада Безпеки, Генеральна Асамблея, Міжнародний суд ООН). Роль Статуту ООН у праві міжнародної безпеки. «Збройні сили ООН».

Регіональні системи забезпечення міжнародної безпеки. Регіональні системи колективної безпеки. Роль ОБСЄ в системі міжнародної безпеки: від наради до організації. Пріоритетні напрямки діяльності ОБСЄ з підтримки безпеки та миру. Місце НАТО у формуванні сучасної системи міжнародної безпеки. Роль Європейського Союзу в системі міжнародної безпеки. Інші регіональні системи колективної безпеки (ШОС, ОДКБ, СНД, ОАД, Африканський союз).

Національні системи забезпечення міжнародної безпеки. Національні системи забезпечення міжнародної безпеки. Системи забезпечення національної безпеки (СЗНБ). Об'єкти СЗНБ. Суб'єкти СЗНБ. Функції та основні завдання СЗНБ. Національні системи забезпечення національної безпеки держав-членів ЄС (Німеччина, Італія, Франція, Іспанія та ін.). Вектори розвитку України у сфері забезпечення безпеки. Повноваження та компетенція органів влади в Україні в сфері безпеки. Закон України «Про національну безпеку України». Співробітництво Україна-НАТО.

Модуль 3. Механізми забезпечення міжнародної безпеки

Загрози та виклики міжнародній безпеці. Загрози та виклики міжнародній безпеці. Глобалізаційні загрози та виклики міжнародній безпеці. Види загроз міжнародній безпеці. Ядерне протистояння між «західним» та «східним» блоками. Режим непоширення ядерної зброї. «Жорсткі» і «м'які» загрози міжнародній безпеці. Проблема відвернення третьої світової війни та роль національних і регіональних форм безпеки в цьому процесі. Гібридна війна. Інформаційна війна. Поняття «кіберзлочинів».

Організаційно-правові основи діяльності по підтриманню миру та безпеки. Операції з підтримання миру. Операції з підтримання миру першого покоління. Операції з підтримання миру другого покоління. Сучасні операції з підтримання миру. Види операцій у рамках миротворчої діяльності. Інтереси України щодо участі в операціях з підтримки миру. Нормативно-правове регулювання миротворчої діяльності України: національний та міжнародний контекст. Місце України в міжнародних миротворчих силах, зокрема під егідою ООН та ОБСЄ.

Роззброєння і обмеження озброєнь. Поняття «роззброєння». Договори у сфері роззброєння. Міжнародно-правове регулювання роззброєння та обмеження озброєнь на універсальному рівні. Часткові заходи по роззброєнню. Зброя масового знищення. Поняття «стратегічне озброєння». Звичайні озброєння. Демілітаризація та нейтралізація. Заходи довіри. Перевірка дотримання зобов'язань. Україна як учасниця міжнародних угод у

сфері роззброєння та обмеження озброєнь. Будапештський меморандум.

Міжнародно-правові режими протидії тероризму. Визначення поняття «тероризм» та інших суміжних категорій. Суть та структура міжнародно-правового режиму протидії тероризму. Міжнародно-правове регулювання форм протидії тероризму. Проведення контртерористичних операцій. Міжнародна співпраця в боротьбі з фінансуванням тероризму. Транснаціональний тероризм.

Модуль 4. Міжнародно-правова відповідальність в сфері міжнародної безпеки

Міжнародно-правова відповідальність в сфері міжнародної безпеки. Поняття міжнародно-правової відповідальності у сфері міжнародної безпеки. Підстави міжнародно-правової відповідальності у сфері міжнародної безпеки: юридичні, фактичні, процесуальні. Види міжнародно-правової відповідальності у сфері міжнародної безпеки. Обставини, що виключають відповідальність у сфері міжнародної безпеки. Міжнародне правопорушення у сфері міжнародно-правової відповідальності у сфері міжнародної безпеки. Ознаки міжнародного правопорушення у сфері міжнародно-правової відповідальності у сфері міжнародної безпеки. Склад міжнародного правопорушення у сфері міжнародно-правової відповідальності у сфері міжнародної безпеки. Види міжнародних правопорушень у сфері міжнародної безпеки. Міжнародні злочини. Міжнародні делікти.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять:

- форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи.
- види навчальних занять: лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, консультації.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, матеріали емпіричних досліджень до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи студентів є: індивідуальна підсумкова письмова робота; доопрацювання матеріалів лекції; робота в інформаційних мережах; наукове повідомлення з вузькоспеціальною проблематикою; підготовка тематичних презентацій; підготовка та публікація наукових статей, тез тощо; розробка схем, таблиць з тем початкової дисципліни; анотування наукових статей і монографій; здійснення аналізу законопроектів та змін законодавства.

Самостійна робота студентів полягає у вивченні додаткової навчальної, наукової літератури, ознайомленні із законодавством з питань міжнародної безпеки інших країн. Самостійна робота призначена для поглиблення знань студентів із тем, що передбачені навчальною дисципліною.

4.3. Освітні технології та методи навчання

- освітні технології: проблемного навчання, контекстного навчання, студентоцентроване навчання, аудіо-візуальні технології, наукові дискусії, інтерактивні технології, ІТ-технології тощо;
- методи навчання: поєднання словесних, наочних та практичних методів, метод проблемного викладання, прес-конференції, ділові ігри,

мозкові штурми, моделювання професійних ситуацій, кейс-метод, метод дискусії, круглий стіл тощо.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне/письмове опитування, експрес-опитування, вирішення практичних завдань, участь у розробці кейсу, підготовка презентації, есе, реферату тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні поточного матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами
контрольних заходів:

Поточний контроль									Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3		Модуль 4		Самостійна робота студентів	
п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум	п/з	Колоквіум		
max 15	max 10	max 10	max 10	max 10	max 10	max 5	max 10	max 20	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Індивідуальна підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	10	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є

		<p>посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.</p>
	5	<p>Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.</p>
	Min 0	<p>Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.</p>
Диференційований залік	100	<ol style="list-style-type: none"> 1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	<ol style="list-style-type: none"> 1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	<ol style="list-style-type: none"> 1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
зараховано	70	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої

		роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Віденська конвенція «Про консульські зносини» 24 квітня 1963 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_047#Text
2. Декларація ООН про принципи міжнародного права 1970 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_569
3. Загальна декларація прав людини. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
4. Заключний акт НБСЄ Хельсінкі 1975 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_055 .
5. Международная конвенция о борьбе с захватом заложников: Принята ГА ООН 17 декабря 1979. URL: https://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/hostages.shtml
6. Нью-Йоркська Конвенція «Про спеціальні місії» 8 грудня 1969 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_092#Text
7. Статут Організації Об'єднаних Націй . URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010
8. Статут Ради Європи. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_001

Підручники, навчальні посібники, монографії, статті

1. Буяджа С. Позитивний досвід правового регулювання боротьби з кіберзлочинністю в країнах ЄС. Європейський політичний і правовий діскурс. 2017. №4. URL: <https://eppd13.cz/wp-content/uploads/2017/2017-4-4/07.pdf>.
2. Вітошинський Б. Війна і міжнародне право: збірник праць. Київ: УВС ім. Ю. Липи, 2014. 559 с.
3. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади : монографія / за заг. ред. О. П. Дзьобаня. – Харків : Право, 2021. – 776 с.
4. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В.П. Горбуліна. Київ: НІСД, 2017. 496 с.
5. Резнікова О.О., А.О. Місюра, С.В. Дрьомов, К.Є. Войтовський. Міжнародний досвід боротьби із сепаратизмом: висновки для України: аналіт. доп. Київ: НІСД, 2016. 52 с. – URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/Separatism_druk-8a53a.pdf.
6. Стаканов Р.Д. Регіональна політика регулювання міжнародної трудової міграції. Ужгород, 2017. 550 с.
7. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянюк та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с.
8. Ткачук П.П., Гула Р.В., Сивак І.О. Інформаційна війна і національна безпека. Львів: НА СВУ, 2015. 265 с.

Основна література

1. Бодрук О. Структури воєнної безпеки: національний та міжнародний аспекти. Київ : НППМБ, 2001. 299 с.
2. Качинський А.Б. Індикатори національної безпеки: визначення та застосування їх граничних значень: монографія. Київ : НІСД, 2013. 104 с.
3. Ліпкан В.А. Національна і міжнародна безпека в визначеннях та

поняттях. Київ : Текст, 2006. 256 с.

4. Льовін А.В. Міжнародно-правове регулювання передач ядерних матеріалів: нормативний аспект. Київ, 2011. 215 с.

5. Міжнародні системи та глобальний розвиток : підручник / за ред. Л.В. Губерського, В.А. Манжолі. Київ : «Київський університет», 2008. 512 с.

6. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство / Геєць В.М., Кизим М.О., Клебанова Т.С., Черняк О.І. та ін.; за ред. Геєця В.М.: монографія. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2006. 240 с.

7. Потехін О., Тодоров І. Глобалізація безпеки : навч. посібн. Донецьк, 2011. 246 с.

8. Сушко О., Горбач В., Козій І., Матюханов А. Зовнішня та безпекова політика: шанси та межі багатовекторності. URL: <http://www.euroatlantica.info/index.php?id=4192> .

9. Трансформація національних концепцій безпеки як відповідь на нові глобальні та регіональні виклики і загрози: досвід України та НАТО : зб. міжнар. конф. / упоряди. В.Ю. Цюкало, М.О. Паламарчук, В.О. Семененко; за аг. ред. К.А. Кононенка. Київ: НІСД, 2012. 80 с.

10. Україна в системі міжнародної безпеки. Національний інститут проблем міжнародної безпеки. Київ : ПЦ «Фоліант», 2009. 572 с.

Додаткова література

1. Берроузу М. Глобальные тенденции 2030 : Альтернативные миры. 2013. 137 с.

2. Гальчинський А.С. Криза і цикли світового розвитку. Київ : «АДЕФ-Україна», 2009. 392 с.

3. Гашимов Е. Право міжнародної безпеки. Віче, 2008. №15. С.45-46.

4. Горбулін В.П., Шевцов А.І. Шляхи зміцнення національної безпеки України. *Стратегічна панорама*. 2010. № 1 (38). С. 6-16.

5. Каляєв А. Збройні сили України у миротворчих операціях ООН і

ОБСЄ. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Збірник наук. праць. 2009. №14. С. 396–408.

6. Коваль І.М. Глобалізація, загальна безпека і безпека в Україні. Одеса: «Астропринт», 2008. С. 33-46.

7. Константинов В.Ю., Мінгазутдінов І.О., Капітоненко М.Г., Галака С.П., Кривонос Р.А. Безпека у глобальному світі / Міжнародні системи та глобальний розвиток : підручник / Кер. авт. колективу О.А. Коппель; за ред. Л.В. Губерського, В.А. Манжолі. Київ: «Київський університет», 2008. С. 389-468.

8. ОБСЄ: сучасні виклики та перспективи розвитку. Аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. – URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1518/> .

9. Пирожков С.І . Концептуальні підходи до формування системи національної безпеки України. *Стратегічна панорама*. 2003. № 1. С. 93-106.

10. Ржевська В.С. ООН — етап у розвитку концепції колективної безпеки. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. № 96(1). С. 159-162. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2011_96\(1\)__28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2011_96(1)__28) .

11. Сербіна Ю., О. Сирінська, О. Степаненко, Р. Томенчук, Г. Шелест. Головування України в ОБСЄ у 2013 р.: підведення підсумків та окреслення перспектив : аналітична доповідь. Київ, 2013. 13 с.

12. Стародуб Т. С. Підходи до визначення «регіональна безпека». *Стратегічна панорама*. 2006. № 3. С. 54-59.

13. Україна в системі міжнародних заходів щодо придністровського врегулювання: пріоритети та інструменти : аналітична доповідь / Г. Шелест, І. Максименко, Ю. Сербіна, Л. Хомич; за ред. В. Якушика. Одеса: Фенікс, 2011. 100 с.

14. Федоров В.Н. Организация Объединенных Наций, другие международные организации и их роль в XXI веке. Москва: Логос, 2007. 940 с.

15. Yakoviyk I.V., Chyzhov D.A., Karpachova N.I, Hlushchenko S.V., Chaliuk Y.O. (2020). National security policy in Ukraine: a change in the system of power relations of the modern world. *Revista San Gregorio*. N.42. Pp. 224-235.

16. Yakoviyk I.V., Chyzhov D.A., Karpachova N.I, Hlushchenko S.V., Chaliuk Y.O. (2020). National security policy in Ukraine: a change in the system of power relations of the modern world. *Revista San Gregorio*. N.42. Pp. 224-235.

17. Yakoviyk I.V., Chyzhov D.A., Karpachova N.I, Hlushchenko S.V., Chaliuk Y.O. (2020). National security policy in Ukraine: a change in the system of power relations of the modern world. *Revista San Gregorio*. N.42. Pp. 224-235.

18. Getman A.P., Yakoviyk I. V. (2019). The Strategy of the National Security of Ukraine: History of Reforms? *Problems of Legality*. Вип. 147. P. 8-22.

19. Яковюк І.В., Шестопад С.С. (2018). Правове регулювання політики національної безпеки країн Балтії в контексті еволюції стратегічних концепцій НАТО. *Проблеми законності*. № 143. 217-228.

20. Yakoviyk I. V., Shepliakova E. (2018). The international legal cooperation between Ukraine and the EU in building modern system of european security. *Problems of Legality*. № 141. Pp.185-200.

21. Яковюк І. В., Трагнюк А. Р. Проблеми забезпечення безпеки України в контексті політики НАТО щодо Російської Федерації. *Теорія і практика правознавства*. 2017. Вип. 2 (12). URL : <http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/117245/113204> .

Інтернет-ресурси

1. Офіційний сайт ООН. URL: <https://www.un.org> .
2. Офіційний сайт НАТО. URL: <https://www.nato.int> .
3. Офіційний сайт ЄС. URL: <https://eeas.europa.eu> .
4. Офіційний сайт ОБСЄ. URL: <https://www.osce.org> .
5. Офіційний сайт МАГАТЕ. URL: <https://www.iaea.org> .
6. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <https://www.imf.org> .

7. Червоний список МСОП. URL: <https://www.iucnredlist.org> .

8. База рішень ЄСПЛ. URL: <https://hudoc.echr.coe.int> .

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри права Європейського Союзу. URL:

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=623:kafedra-prava-yevropeiskoho-soiuzu&Itemid=151

Додаток 1

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності. (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни
ЗК - 6. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел.	ПК-1. Здатність виокремлювати та систематизувати інформацію щодо характерних ознак та тенденцій розвитку сучасного права міжнародної безпеки, особливості створення та функціонування національних, регіональних та універсальних систем безпеки.
ЗК – 7. Навички використання інформаційних технологій і баз даних.	ПК-2. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення з метою з'ясування тенденцій розвитку права міжнародної безпеки.
ЗК - 9. Здатність працювати самостійно.	ПК-3. Здатність розуміти природу, динаміку, принципи організації безпекових систем, форми та способи їх функціонування; їх види та роль у сучасних міжнародних відносинах і міжнародній політиці.
ЗК - 11. Здатність приймати неупереджені і вмотивовані рішення.	ПК-4. Здатність обґрунтовувати особливості створення та функціонування національних, регіональних та універсальних систем безпеки з урахуванням національних інтересів України.
ЗК - 15. Здатність реалізовувати функції у предметно-практичній діяльності.	ПК-5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг конфігурації наявних

	систем безпеки, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.
СК – спеціальні компетентності (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	
СК - 2. Здатність критично осмислювати основні теорії, принципи і поняття у процесі застосування міжнародного права.	ПК-1. Здатність до критичного аналізу стану досліджень в сфері права міжнародної безпеки у міждисциплінарному поєднанні із юридичними, економічними, політичними науками.
СК - 3. Знання і розуміння процесів впливу міжнародного права на функціонування міжнародного співтовариства, взаємодії норм міжнародного права з іншими нормативними міжнародними системами.	ПК-2. Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права через призму дослідження особливостей міжнародно-правового регулювання відносин в сфері забезпечення міжнародної безпеки на сучасному етапі розвитку людства.
СК - 8. Здатність тлумачити міжнародно-правові звичаї, міжнародні договори, односторонні міжнародно-правові акти держав, резолюції міжнародних міжурядових організацій та міжнародних міжурядових конференцій.	ПК-3. Здатність використовувати нормативно-правові документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері права міжнародної безпеки.
СК - 9. Здатність виявляти проблеми і працювати в основних сферах взаємодії міжнародного і національного права.	ПК-4. Здатність обґрунтовувати доцільність запровадження чи кореляції конструкцій правових норм національного законодавства з метою проведення прогресивної уніфікації сфери забезпечення міжнародної безпеки в контексті участі в цих процесах України.
СК - 10. Знання механізму застосування інституту міжнародно-правової відповідальності.	ПК-5. Здатність проводити оцінку та аналіз питань настання відповідальності у відносинах забезпечення міжнародної безпеки.
СК - 12. Знання міжнародних судових органів як мирних засобів вирішення міжнародних спорів.	ПК-6. Здатність обґрунтовувати особливості функціонування міжнародних судових органів в контексті захисту прав держав світу на безпекове середовище існування.
СК - 17. Здатність визначати механізми міжнародного співробітництва у боротьбі зі злочинністю.	ПК-7. Здатність адаптувати та використовувати міжнародно-правові норми та принципи боротьби із злочинністю в національній правовій системі.
СК - 18. Здатність здійснювати аналіз механізмів підтримання міжнародного миру і безпеки на універсальному і регіональному рівнях.	ПК-8. Здатність адаптувати та використовувати міжнародно-правові норми та принципи підтримання міжнародного миру і безпеки на універсальному і регіональному рівнях з метою проведення прогресивної уніфікації законодавства України.

Додаток 2

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
ПРН – результати навчання за спеціальністю /спеціалізацією (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		Результати навчання з навчальної дисципліни
ПРН - 3. Виявляти знання основних концепцій та ключових понять міжнародного права.	№1	РН НД 1.1. Демонструвати знання й розуміння сучасних правових доктрин, категорій, принципів права міжнародної безпеки. РН НД 1.2. Оцінювати перспективи і тенденції трансформації концепцій міжнародної безпеки (як у світі, так і в Україні). РН НД 1.3. Знати й розуміти логіку глобальних процесів розвитку всесвітньої політичної та економічної систем сучасного глобального світу в їх історичній, економічній і правовій обумовленості.
ПРН - 5. Характеризувати процес імплементації міжнародно-правових зобов'язань у національний правопорядок України.	№1	РН НД 1.4. Характеризувати динаміку основних характеристик середовища міжнародної безпеки та розуміння їх впливу на національну безпеку держав світу, в тому числі й Україну. РН НД 1.5. Аналізувати сутність світових економічних, екологічних, демографічних, міграційних процесів, розуміти механізми взаємовпливу планетарного середовища, світової економіки і світової політики в контексті забезпечення міжнародної безпеки.
ПРН - 6. Здійснювати аналіз законодавства України на відповідність нормам	№1	РН НД 1.6. Визначати теоретичні засади інтеграційних процесів у світовій системі, особливості та протиріччя процесів міжнародної інтеграції в контексті їх впливу на міжнародну безпеку.

міжнародного права.		РН НД 1.7. Надавати правову оцінку стану, тенденціям розвитку та особливостям територіальної організації соціально-економічного комплексу регіонів світу і України в контексті участі держав у глобальній системі забезпечення міжнародної безпеки.
ПРН - 7. Характеризувати еволюцію та сучасний стан суб'єктів міжнародного права, прогнозувати подальше розширення кола суб'єктів міжнародного права.	№1	РН НД 1.8. Застосовувати теоретичні знання для аналізу поточних проблем держав світу, пов'язаних з міжнародною безпекою. РН НД 1.9. Визначати засоби застосування теоретичних моделей і сучасних наукових досліджень до аналізу практичних ситуацій, пов'язаних із забезпеченням міжнародної безпеки в умовах інтернаціоналізації та глобалізації.
ПРН – 10. Виявляти розуміння співвідношення міжнародно-правової відповідальності та міжнародно-правових санкцій і контрзаходів.	№ 2	РН НД 1.8. Застосовувати теоретичні знання для аналізу поточних проблем держав світу, пов'язаних з міжнародною безпекою. РН НД 2.1. Аналізувати правозастосовну і правоохоронну практику, наукову інформацію, вітчизняний і зарубіжний досвід з права міжнародної безпеки.
ПРН - 11. Виявляти знання мирних засобів вирішення міжнародних спорів.	№ 2	РН НД 1.8. Застосовувати теоретичні знання для аналізу поточних проблем держав світу, пов'язаних з міжнародною безпекою. РН НД 2.1. Аналізувати правозастосовну і правоохоронну практику, наукову інформацію, вітчизняний і зарубіжний досвід з права міжнародної безпеки.
ПРН - 17. Інтерпретувати механізми міжнародно-правового співробітництва Європейського Союзу з третіми країнами, у тому числі з Україною.	№ 3	РН НД 1.7. Надавати правову оцінку стану, тенденціям розвитку та особливостям територіальної організації соціально-економічного комплексу регіонів світу і України в контексті участі держав у глобальній системі забезпечення міжнародної безпеки. РН НД 1.8. Застосовувати теоретичні знання для аналізу поточних проблем держав світу, пов'язаних з міжнародною безпекою. РН НД 2.1. Аналізувати правозастосовну і правоохоронну практику, наукову інформацію, вітчизняний і зарубіжний досвід з права міжнародної безпеки.

ПРН - 19. Аналізувати й оцінювати обставини справи, кваліфікувати правовідносини.	№ 4	РН НД 1.8. Застосовувати теоретичні знання для аналізу поточних проблем держав світу, пов'язаних з міжнародною безпекою. РН НД 2.1. Аналізувати правозастосовну і правоохоронну практику, наукову інформацію, вітчизняний і зарубіжний досвід з права міжнародної безпеки.
---	-----	---

Додаток 3

Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей у програмі навчальної дисципліни

Результати навчання за навчальною дисципліною / модулями	П К 1	П К 2	П К 3	П К 4	П К 5	ПК 6	ПК 7	П К 8	П К 9	ПК 10	П К 11	П К 12	ПК 13
Модуль 1.													
РН НД 1.1.	•	•											
РН НД 1.2.		•	•										
РН НД 1.3.		•											
РН НД 1.4.				•									
РН НД 1.5.					•								
РН НД 1.6.						•							
РН НД 1.7.							•						
РН НД 1.8.								•	•				
РН НД 1.9.													
Модуль 2.													
РН НД 1.8.			•	•	•							•	
РН НД 2.1.			•	•	•								•
Модуль 3.													
РН НД 1.7							•						
РН НД 1.8									•				
РН НД 2.1.									•				
Модуль 4.													
РН НД 1.8										•			
РН НД 2.1											•		•

